

Вероятно през последните няколко месеци много хора, отвратени от политическата омраза, от политическото късогледство и мафиотизирането на държавата, се питат (особено младите) какво се случи през последните 24 години, за да се окаже страната отново в блатото на лъжите. Лъжите на бившите комунисти. БСП обеща да върне България на хората, но по ирония на съдбата със своите задкулисни ходове само 20 дни бяха достатъчни, за да се разбере на кои точно „хора“ служи кабинетът Орешарски, сформирани в резултат на политически сделки между партията на бившите комунисти, ДПС и „Атака“.

В такива моменти, когато човек се връща назад, е много важно какво може да открие в паметта. Когато тя е поизбеляла или липсва (за онова, което се е случило) на помощ идват книгите.

Те са особено важни в ситуация като днешната, когато човек трябва да си отговори кой го лъже (и за кой пореден път) и каква е причината голяма част от българите се чувстват изгубени в прехода от комунизъм към демокрация.

Тази неделя в [електронната библиотека](#) на [desebg.com](#) ви представям „**Анатомия на прехода**“ – стопанската политика на България от 1989 до 2004 г.

Тя представлява поглед към случилото се в страната за първите 15 години след краха на комунистическия режим. Нейни автори са експерти и икономисти от Института за пазарна икономика.

В нея са представени в синтезиран вид наследството на комунизма; изборът на

От комунизма в омагьосания кръг на прехода

Написано от Христо Христов
Неделя, 21 Юли 2013 09:57

политически модел – ролята на конституцията и правата на собственост; началото на стопанските реформи – лъкатушенето в периода 1990-1997 г.; банковият сектор и финансовата криза, както и банковата такава в периода 1996-1997 г.; либерализирането и преориентирането на търговията; въвеждането на валутния борд като основа на икономическа стабилизация; политическа икономия на раздържавяването в България; ролята на държавата в икономиката при управлението на ОДС (1997-2001), както и на НДСВ и ДПС (2001-2004); външният държавен дълг и неговото „активно“ управление при кабинета Сакскобургготски и финансовия министър Милен Велчев.

Книгата завършва с индекс за икономическата свобода и мястото на България в нея. Когато човек трябва да си изгради обективна оценка за случващото се в България много е важно отправната гледна точка. А тя неминуемо опира до наследството на комунистическото управление.

В книгата много уместно е посочено, че няма как до 1989 г. всичко в държавата да е наред и изведнъж то да се срути.

„Митът за силата на българската икономика се корени в хитруването на БКП през 70-те и 80-те години, осигурило на плановото стопанство на страната”, се посочва в книгата.

В нея ясно е обяснено, че не една или две особености на стопанското и политическото развитие през 90-те години произтичат от това стечение на обстоятелствата. За пример е дадено как „старата” промишленост („Кремиковци”, „Нефтохим”, „Девня”, КЦМ Пловдив – тогава „Д. Благоев”, „Химко и пр.) работи на пълна пара, за да финансира с доходите от износ „новата” икономика. За да захранва тази структура, екстензивно се развива енергетиката, планират се и започват да се изграждат АЕЦ „Белене”, ПАВЕЦ „Чаира”, засилва се енергийната зависимост от Русия. България изглежда удобна за кредитиране; предполага се, че Съветският съюз вечно ще ѝ доставя ресурси на субсидирани цени.

През 90-те години „новата” икономика изчезва, а „старата” произвежда предимно загуби. Опитите на различни правителства (особено това на БСП с премиер Виденов) да поддържат държавната икономика водят до национализиране на тези загуби, докато малкото останали печеливши дейности се приватизират от приближени на властта.

Онези, които присвояват печалбите започват да финансират и други пари (за да се

От комунизма в омагьосания кръг на прехода

Написано от Христо Христов
Неделя, 21 Юли 2013 09:57

подсигурят при смяната на властта).

Къде се намира България сред десетте бивши страни от Източния блок? Към 2004 г. тя е на предпоследно място, като зад нас е само Румъния. Близо 10 години по-късно не е настъпила промяна в тази класация.

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в България е около четири пъти по-нисък от средния в Европейския съюз, около три пъти по-нисък от Словения, около два пъти по-нисък от Словакия и Унгария.

Тези цифри говорят сами за себе си. Те показват, че бавните реформи в България имат за резултат по-бавно икономическо развитие. В този смисъл тезата, че бавните реформи намаляват „социалната цена на прехода“ не издържа проверката на фактите. Единственото, което намалява в резултат на бавните реформи е жизнения стандарт.

„Анатомия на прехода” – стопанската политика на България от 1989 до 2004 г., авторски колектив: Асенка Христова, Владислав Сланчев, Георги Ангелов, Георги Стоев, Димитър Чобанов, Красен Станчев, Лъчезар Богданов, Мартин Димитров, изд. „Сиела”, 2004 г., 227 страници.